

Orange Day
25 november 2022

**25 FÖRSLAG
FÖR ATT STOPPA
MÄNS VÅLD
MOT KVINNOR**

Centerkvinnorna
MITT I KVINNOKAMPEN

2021 mördade 15 män kvinnor som de skulle ha
älskat och respekterat.

2022 är inte slut ännu, men antalet mördade kvinnor har
inte minskat. Män fortsätter att döda kvinnor. Kvinnojourerna
runt om i landet fortsätter att behövas och våldtäkter
fortsätter att anmälas.

2022 blev inte året då mäns våld mot kvinnor tog slut.

Någon gång måste det göra det. Det ska vi se till.

Relationer ska vara fria och trygga.

Den egna kroppen ska höra till en själv och aldrig
tas på med tvång och våld.

I ett jämställt samhälle ska det gå att leva ett
tryggt och fritt liv.

Så är det inte i dag.

Därför behövs Centerkvinnorna och vårt arbete för att
bekämpa mäns våld mot kvinnor.

Den 25 november är det Orange Day, den internationella dagen för avskaffandet av våld mot kvinnor. Mäns våld mot kvinnor är en global pandemi som skördar tusentals liv per år. Internationellt sett har en av tre kvinnor blivit utsatta fysiskt eller sexuellt våld under en livstid. Det handlar om våld i nära relation i hemmet och i relationer, våld i offentliga miljöer och våld i konflikter där sexuellt våld används som vapen. Våldet finns omkring oss, i alla samhällsklasser, i alla led och i hela världen.

Under 2021 dödades 15 kvinnor av en man som hade, eller hade haft, en relation med. Det motsvarade ungefär 63 procent av samtliga fall av dödligt våld mot kvinnor under hela året. 2022 är inte slut ännu, men antalet män som dödar en kvinna han ska älska och respektera har inte minskat. Tvärtom. Allt våld som sker mot kvinnor är inte dödligt och våld börjar sällan med dödligt våld. I en majoritet av misshandelsfall mot som anmäls känner kvinnan förövaren och ofta är det en man som hon har en relation med. Att lämna en våldsam relation är bland det farligaste en kvinna kan göra och eftervåldet kan drabba henne i flera år efter att relationen har tagit slut – ibland sker mordet då. Det finns kvinnor som tvingas leva gömda, med skyddad identitet för att hålla sig undan en förövare som förföljer och hotar henne, medan förövaren lever i frihet. Det är helt orimligt.

Sexuellt våld är ytterligare en gren av våld där män är överrepresenterade som förövare och där kvinnor allra oftast är de som utsätts. 2021 anmäldes över 9 500 våldtäkter. Det är mer än en våldtäkt i timmen. Kvinnor kan utsättas för sexuellt våld i en parrelation – ungefär en tredjedel av alla anmälda våldtäkter rör sig fall då förövaren är kvinnan eller flickans partner. I ytterligare en tredjedel av anmälningarna uppges kvinnan vara bekant med mannen på annat vis. Av de kvinnor som anmäler våldtäkt får sammantaget endast 5 av 100 en fällande dom mot sin förövare.

Mäns våld mot kvinnor är ett enormt samhällsproblem som kostar enorma summor pengar för samhället, men som framför allt drabbar kvinnors liv, trygghet och frihet. Frågor som rör mäns våld mot kvinnor har fått politisk uppmärksamhet från flera håll. Det saknas inte ambitioner att vässa åtgärderna och öka insatserna för att motverka och bekämpa våldet. Det är bra. Ändå behöver arbetet skärpas och intensifieras. Kvinnor och flickor blir trakasserade och våldtagna, misshandlade och till och med dödade. Så länge det pågår har vi som samhälle misslyckats med det som är ett liberalt samhälles viktigaste uppgift: att ge våra medborgare trygghet och frihet.

Det talas ofta om rättssäkerhet. Det handlar i grunden om att ha ett rättssystem där det finns lagar och att alla individer är lika inför lagen, att en individ inte ska kunna åtalas eller dömas för brott med bristande bevisning, och att domar ska ha stöd i lag. Vi vill lyfta begreppet rättstrygghet. Rättstrygghet handlar om samhällets ansvar att, för det första, skydda människor från att bli utsatta för brott och, för det andra, om människors liv ändå utsätts för brott ska brottets klaras upp och skyldiga dömas. Att mäns våld mot kvinnor fortsätter att pågå, att kvinnor inte kan leva trygga i sina hem och att tusentals kvinnor aldrig får upprättelse genom fällande domar mot sin förövare, är allvarliga tecken på brister i vår samhällskropp. Rättstryggheten är för svag.

Arbetet för att bekämpa våldet ska inte förpassas till en dag eller vecka, utan det måste pågå året om. Vi Centerkvinnor är gräsrotsfeminister och vi har gått längst fram i kampen i flera decennier. Det kommer vi att fortsätta göra. Fokus i arbetet måste vara både att stärka skyddet och tryggheten för de kvinnor som utsätts, men också att arbeta för att våldet ska upphöra. Därför vill vi på Orange Day den 25 november framföra 25 förslag för att stoppa mäns våld mot kvinnor och för att stärka kvinnors rättstrygghet och frihet. Centerkvinnorna har en omfattande politik på området och betydligt fler förslag finns: i april 2021 släppte vi ett 43-punktsprogram med 43 förslag för att bekämpa mäns våld mot kvinnor och på vår föbundsstämma 2022 antog vi ett nytt program för att stärka kvinnors rättstrygghet som kompletterade och vässade våra tidigare förslag i vårt jämställdhetspolitiska program. I denna skrivelse har vi valt ut 25 av våra förslag som vi tror gör störst skillnad, här och nu.

Centerkvinnornas föbundsstyrelse
25 november 2022

25 FÖRSLAG FÖR ATT BEKÄMPA MÄNS VÅLD MOT KVINNOR

1. Brott ska utredas grundligt

Ett rättvist och oberoende rättsväsende är centralt för en fungerade demokrati. Rättsväsendet har en viktig roll i att upprätthålla rättssäkerheten, men även rättstryggheten. En rättegång ska vara rättvis och tillgodose den åtalades rättigheter, men också målsägandes. För att målsägandes rättigheter ska vara tillgodosedda, krävs det att brottet som rättegången avser behandla ska vara grundligt utrett och att bevismaterial och vittnesmål ska bedömas utan förutfattade meningar om hur en som blivit utsatt för brott ska bete sig. I dag finns det uppenbara brister i utredningar, särskilt i våldtäktsfall. Stora brister i utredningar är ett skäl till att många våldtäktsfall inte leder till att åtal väcks överhuvudtaget. Så ska det inte vara. Sexualbrott ska utredas grundligt och att de åtgärder som finns vidtas, exempelvis användningen av tidiga förhör och tekniska undersökningar men också sådana åtgärder som att förhör genomförs och att utredningen inte drar ut på tiden. För att klara av det, vill vi att det i varje polisregion ska finnas utredare och åklagare med specialistkompetens om våld i nära relation, sexualbrott och sexköp/människohandel.

2. Se över billighetsskäl i brott som rör mäns våld mot kvinnor

En punkt i Tidöavtalet är att billighetsskäl samt förmildrande omständigheter ska ses över, så att de inte har samma på straffet som de har idag. Vi hoppas att denna ambition sträcker sig över samtliga brott och genomsyrar även brottsmål som rör mäns våld mot kvinnor, som exempelvis våldtäkt. Ett brott blir inte mindre allvarligt för att den åtalade förlorar jobbet.

3. Stärk barns rättigheter i sexualbrottsmål

Sedan tidigare har preskriptionstiden för grova sexualbrott mot barn slopats. Tidöavtalet föreslår att den ska slopas för alla sexualbrott mot barn, och det vill Centerkvinnorna med, men det krävs mer åtgärder för att stärka rättstryggheten för barn som utsätts för sexuell våld. Utsattheten för sexuellt våld mot flickor är allvarligt. Av de 9 962 våldtäkter som anmäldes 2021, rörde omkring 40 procent (3 913) av dem våldtäkt mot ett barn och de flesta av dessa var flickor. I dag befinner sig barn mellan 15 och 17 år – 2021 rörde det sig om omkring 1 200 anmälda våldtäkter – i en gråzon, då brotten mot dem inte alltid rubriceras som brott mot barn. Vi vill att ett brott mot ett barn, alltså en person under 18 år, alltid ska rubriceras som ett brott mot barn och att strikt ansvar alternativt ett högt kontrollrekvisit ska gälla för samtliga sexualbrott mot barn. Brotsrubriceringen köp av sexuell tjänst av barn ska strykas och ersättas med våldtäkt mot barn: det ska aldrig gå att köpa samtycke av ett barn. Vi vill också att barn som utsatts för sexuellt våld alltid ska få rätt till ett eget juridiskt biträde, och att brott som rör barn ska utredas snabbt och effektivt i enlighet med regler för brott mot brottsoffer under 18 år, men också grundligt och av personer med kompetens att bemöta barn.

4. Bättre stöd till de som anmäler brott

Att genomgå en rättsprocess är en stor påfrestning för den som utsatts för brott. För de allra flesta kvinnor som har anmält en våldtäkt läggs förundersökningen fort ned, vilket kan göra att vissa väljer att inte anmäla överhuvudtaget. Kvinnor som utsatts för våld i nära relation befinner sig i en mycket sårbar situation. Att lämna en våldsam relation och att anmäla

mannen som utsatt henne, kan vara bland det farligaste hon gjort. Det behövs bättre stöd för de kvinnor som anmäler. Kvinnor som utsatts för brott kan behöva mentalt stöd och vägledning genom hela processen, inte bara i juridisk mening. Därför vill Centerkvinnorna att utsatta kvinnor ska erbjudas en stödperson när det misstänkta brottet upptäckts. Det kan vara i samband med ett sjukvårdsbesök, att kvinnan uppsöker kvinnojour, eller vid en polisanmälan. Stödpersonen ska inte ersätta ett målsägandebiträde, utan den utsatta ska ha fortsatt rätt till målsägandebiträde. Vi vill också att målsägande ska ha rätt till målsägandebiträde i hela rättsprocessen i samtliga instanser i mål som rör sexuellt våld och våld i nära relation, alltså inte endast i tingsrätten.

5. Häkta misstänkta förövare!

Enligt dagens regelverk har polisen befogenhet att avhysa personer från en plats utan brottsmisstanke, men ett gripande måste föregås av en brottsmisstanke med fängelsestraff på straffskalan. Det finns flera exempel på när kvinnor har anmält hotfulla män, och polisen inte har kunnat ingripa med hänvisning att inget brott har begåtts som legitimerar ett gripande. Centerkvinnorna vill införa LOK – lagen om omhändertagande av kvinnofridskränkare. Vi välkomnar förslaget i Tidöavtalet att införa obligatorisk häktning vid brott som har minst ett års fängelse som minimistraff vilket därmed innefattar grov kvinnofridskränkning, men vi vill att polisen ska få utökad befogenhet att ingripa och häkta en misstänkt förövare genom att införa LOK, som ska innefatta även brott som olaga hot och överträdelse av kontaktförbud.

6. Gör gubbflytt till norm

När våldsutsatta kvinnor tvingas lämna sina hem temporärt för skydd, blir flytten ofta permanent. Vissa kvinnor måste till och med lämna staden med sin trygghet, sitt jobb och sitt nätverk för att komma ifrån sin förövare. Utgångspunkten ska alltid vara att det är den våldsamma mannen som ska flyttas på sig. Det yttersta ansvaret för att inte begå brott, eller förhålla sig till ett straff som utdelats om en har begått ett brott, har alltid individen. För att minimera risken att brott begås igen och därmed skydda den eller dem som riskerar att utsättas, har emellertid samhällets åtgärder och stöd stor betydelse. Därför måste skyddet för våldsutsatta kvinnor öka och en del av det är att avlägsna den våldsamma mannen. Centerkvinnorna vill se en gubbflytt – det ska vara mannen som anvisas att skaffa nytt boende efter avtjänat straff om kvinnan vill bo kvar i sitt boende.

7. Kvinnors rätt till trygga boenden

Våldsutsatta kvinnors rätt till trygghet ska vara av hög prioritet och det gäller även hennes rätt till ett tryggt boende. Vill kvinnan lämna en bostad, som kanske varit gemensam med förövaren eller som förövaren har god kännedom om vart den finns och hur han kommer in, ska hon få stöd att göra det. Tiden då en kvinna lämnar ett tillfälligt skyddat boende är kritisk om hon inte har en trygg plats att återvända till. Antingen riskerar hon hemlöshet, eller så flyttar hon tillbaka till förövaren. Centerkvinnorna vill att det ska finnas en nationell bostadsförmedling så att kvinnan kan byta ort om hon önskar, men också att alla kommuner ska ha en bostadsgaranti för våldsutsatta kvinnor. Vi vill också att kommuner ansvarar för att kvinnor som lämnar ett skyddat boende får en kontaktperson, som följer henne till dess att hon är installerad i en trygg bostad.

8. Utökade kontaktförbud och vistelseförbud

Det är åklagare som beslutar om kontaktförbud och beslutet ska tas skyndsamt. Ibland är beslutsunderlag knapphändigt och ansökningar avslås. Genom att fördjupa samarbetet mellan polis, socialtjänst och sjukvård ska åklagare kunna ta del av ett mer omfattande beslutsunderlag. Därför vill Centerkvinnorna att samordning mellan polis, socialtjänst och sjukvård ska ske skyndsamt när ansökan om kontaktförbud når åklagaren. När kontaktförbud utdelas ska det vara obligatoriskt med elektronisk övervakning. Vi vill också att regeringen löper vidare med sin ambition att införa vistelseförbud, alltså förbud att vistas i ett geografiskt område, exempelvis en kommun. Det stärker kvinnors rätt och möjlighet att bo kvar i sin hemort.

9. Skyddade boenden i hela landet

I hälften av landets 290 kommuner finns det minst ett skyddat boende, och Centerkvinnorna vill att alla kommuner ska kunna erbjuda skyddat boende. Sverige har både stora och små kommuner, och flera mindre kommuner samarbetar för att kunna tillgodose behov av skyddat boende. Sådana samarbeten är bra, och om en kommun inte kan erbjuda skyddat boende i den egna kommunen ska det finnas ett slutet samarbetsavtal med en annan.

10. Underlätta för gömda kvinnor

För vissa kvinnor som utsatts av våld av sin partner slutar inte våldet när de har lämnat relationen. I stället fortsätter hoten och våldet och kvinnan tvingas att lämna sin frihet för en bräcklig trygghet, med skyddad identitet. Att leva med skyddad identitet innebär att lämna ett tidigare liv bakom sig och att vara hänvisad till ett liv med begränsningar. Gömda kvinnor upplever inte bara en begränsad tillvaro och stress i vardagen, utan även de juridiska och praktiska svårigheter som det innebär att byta personuppgifter och dessutom leva med en skyddad identitet. Nätverket Gömda kvinnor har rapporterat om höga omkostnader för bland annat upprepade flykter, advokatkostnader och utdragna bodelningsprocesser, i kombination med förlorad arbetsinkomst. Centerkvinnorna vill att den som tvingas fly och leva gömd, ska ha rätt till full kompensation för de merkostnader som tillkommer, såsom larmanordningar, nya telefonabonnemang och övriga utgifter för säkerheten, men även utebliven inkomst. Vi vill även att staten ska kunna utfärda en bankgaranti för personer med skyddade personuppgifter, eftersom det finns exempel på att kvinnor med skyddade personuppgifter mött stora svårigheter att få banklån och därigenom begränsas ytterligare i sitt liv. Bara det faktum att kvinnor tvingas leva gömda är ett tillräckligt svek från samhället. Under dessa omständigheter får ingenting annat gå fel från myndigheternas sida. Så är dock inte fallet – det händer att myndigheter röjer skyddade personuppgifter och det är oacceptabelt.¹ För att säkra kvinnors skydd vill Centerkvinnorna att en bred översyn över hur myndigheter och andra offentliga instanser behandlar skyddade personuppgifter genomförs med syfte att försäkra sig om att sådana uppgifter ska behandlas med högsta sekretess.

¹ Jämställdhetsmyndigheten 2022:10. https://jamstalldhetsmyndigheten.se/media/bdog4rrb/2022_10-delrapport-skyddade-personuppgif.pdf

11. Våld och vårdnad ska inte vara ett alternativ

Våld upphör inte alltid med relationen och en relation kan inte helt upphöra om det finns barn med i bilden. När föräldrar inte kommer överens om vårdnad, boende och umgänge, kan det leda till en vårdnadstvist. Det är då domstolar som beslutar om detta. Anledningarna till vårdnadstvister kan vara många, men förekomst av våld är en given orsak till att omvårdnad av gemensamma barn inte är enkel att lösa. Enligt en kartläggning från Jämställdhetsmyndigheten har förekomsten av våld en väldigt liten påverkan på domstolars beslut i frågor om vårdnad, boende och umgänge.² När domstolen ska besluta om vårdnad, boende och umgänge, ska den göra en riskbedömning. Frågan är då inte vad barnet *har* utsatts för, utan vad det *riskerar att* utsättas för. Jämställdhetsmyndighetens kartläggning visar att riskbedömningarna ofta är bristfälliga – förekomst av våld vägs inte ens alltid in i dessa – men också att våld sällan betraktas som en risk. I stället är en samarbetslinje etablerad i svenska domstolar, där samarbetssvårigheter anses vara den största risken för barnet. Våld är inte en samarbetssvårighet. Samarbetslinjen bygger på frivillighet och förutsätter två parter med ansvar och med jämställt maktförhållande.

Under 2021 infördes ett särskilt barnfridsbrott som delvis åberopar barnets rätt i sådana fall. Barnfridsbrottet har gjort det brottsligt att låta ett barn bevittna våld, och en dom med ett drabbat barn bör ha en betydelse i vårdnadstvister. Vi anser dock att det inte är tillräckligt. En individs demokratiska och mänskliga fri- och rättigheter ska aldrig kunna kompromissas bort bara för att individen har barn med sin förövare vilket ofta sker då förövare tilldöms delad vårdnad om gemensamma barn med den utsatta kvinnan. Centerkvinnorna vill se rejäla krafttag för att stärka kvinnors och barns rättigheter i vårdnadstvister där det har förekommit våld. I de fall då kvinnan är gömd och lever med skyddade personuppgifter vill Centerkvinnorna att det inte ska förekomma något umgänge. Umgängesrätt med förövaren är ett direkt hot mot hennes personliga säkerhet, ett skydd som samhället är skyldig henne och hennes barn. En utredning som bland annat ska se över hur skyddet för barnet kan stärkas när fråga uppkommer om umgänge med en förälder som har utövat våld eller gjort sig skyldig till någon annan allvarlig kränkning ska presenteras i december och vi förväntar oss att åtgärder vidtas. Vi vill att riskbedömningarna generellt förbättras i vårdnadstvister, att förekomsten av våld ska vara ledande i bedömningar av vårdnad, boende och umgänge, och att samarbetspresumtionen upphävs då det har förekommit våld.

12. Finansierade tjej- och kvinnojourer

Det finns omkring 200 tjej- och kvinnojourer i Sverige idag. Kvinnojourerna arbetar med att skydda, stödja och hjälpa våldsutsatta kvinnor och deras barn, till exempel genom att erbjuda skyddat boende, stödsamtal och olika gruppverksamheter. De bedriver också opinionsbildande arbete. Kvinnojourer är en gräsrotsrörelse som växte fram för att samhället inte kunde skydda utsatta kvinnor med offentliga resurser. För att stärka och säkra kvinnojourernas verksamhet vill Centerkvinnorna att de ska få en långsiktig finansiering och att kommuner ska sluta långsiktiga avtal med dem. Utan kvinnojourer hade samhället haft en betydligt sämre beredskap att möta det behov av skydd och säkerhet som våldsutsatta kvinnor har. Det betyder att kommunerna inte är rustade för att klara

² Jämställdhetsmyndigheten 2022:1.

<https://jamstalldhetsmyndigheten.se/aktuellt/publikationer/uppgifter-om-vald-ar-inget-undantag/>

uppdraget inom sina egna ramar. Centerkvinnorna vill att kvinnojourerna finns kvar och att deras verksamhet fortsätter att drivas så som den har gjorts men också att kommunernas ansvar för att kvinnojourernas verksamhet finns tillgänglig fastslås i lagtext, förslagsvis i kommunallagen eller i socialtjänstlagen. Rätten till trygghet och stöd måste finnas i alla kommuner, vart du än bor i hela landet.

13. En fungerande vårdkedja med behandlingar som fungerar

Många kvinnor som utsatts för våld kommer i kontakt med vården. Ibland är det i direkt anknytning till att de har blivit fysiskt skadade, ibland i andra ärenden, och ibland till och med flera år senare till följd av psykiska besvär. För Centerkvinnorna är det självklart att en utsatt kvinna ska få adekvat vård både för fysiska skador, traumabehandling, och behandling för icke-akuta psykiska sjukdomssymptom. I dag är kunskapsläget lågt och det saknas behandlingsmetoder för icke-akuta symptom, som kan uppstå en tid efter våldet eller som kvinnan har haft under en längre tid. Vi vill ha en rehabiliteringskedja som ska vara sammanhållen och likartad, och bättre metoder för att identifiera, diagnosticera och behandla posttraumatiska symptom. Centerkvinnorna vill att därför att pengar öronmärks till vård av sexualbrottsutsatta samt till vård av personer som utsatts för våld i nära relation. Det innebär att vi vill satsa medel både på att forska fram kliniska behandlingsmetoder och att implementera dem i hela landet, så att de kan nå personer med de vårdbehoven.

14. Utökad anmälningsplikt

Flera professioner har anmälningsplikt vid oro för att barn far illa. Centerkvinnorna vill sedan tidigare att den orosplikten ska utökas och beröra även oro för vuxna.

15. Mer kunskap om våld i vården

En ny bestämmelse i offentlighets- och sekretesslagen (SOL) ger sjukvården rätt att bryta sekretess och ge möjlighet att dela information om en patient, om uppgifterna anses kunna förebygga allvarliga våldsbrott. De anställda har rätt att bryta sekretess vid misstanke och det är bra. Nu måste kunskapen om den möjligheten komma ut i verksamheterna. Centerkvinnorna vill även stärka upp arbetet för att upptäcka våld. Inom vården har flera enheter länge arbetat med att fråga om våld och att därmed öka möjligheten att upptäcka våld, men inte alla. Därför vill Centerkvinnorna att all vårdpersonal utbildas i att fråga om våld.

16. Säker sekretessföring i journaler

Samtidigt som det är bra att sekretessen kan hävas i vissa fall, måste den också stärkas på andra ställen. För att skydda uppgifter som framkommer i journalen vill Centerkvinnorna införa säker journalföring med garanterad sekretess. I dag är journaler lättåtkomliga med bank-ID via 1177. Det är ett bekymmer för personer som befinner sig i en kontrollerad tillvaro, som de kvinnor som utsätts för våld i nära relationer gör, men också för dem som lever under hedersförtryck. Journaler är viktiga för dokumentation av skador. Vid misstanke om brott som våld i nära relation eller hedersvåld ska journalen föras under garanterad sekretess, som med all säkerhet inte kan nås av en annan person. Vissa vårdenheter har funktioner som kan dölja vissa uppgifter, och det vill Centerkvinnorna att alla ska ha.

17. Stötta och kompetensutveckla socialtjänsterna

Kommuner har genom socialnämnden i uppgift att verka för att den som utsätter eller har utsatt närstående för våld eller andra övergrepp ska ändra sitt beteende. Det är i grunden bra, men för att klara av uppdraget måste socialnämnderna runt om i landet få rätt verktyg och kompetens för det. Det är också viktigt att den utsatta kvinnans perspektiv bejakas i arbetet, vilket socialnämnden enligt lagtext ska göra. Det måste fullföljas. I bästa fall hanterar socialnämnden potentiella våldsutövare med ett riskbeteende, men de lär möta våldsutövare som faktiskt har begått brottsligt våld. En våldsam man ska dömas enligt svenska lagar och kvinnan är ett brottsoffer. Åtgärderna får inte bli en medlingstjänst utan ska riktas helt mot mannen efter att han avtjänat sitt straff. Den utsatta kvinnan ska aldrig förväntas medverka i det arbetat, utan ska ha rätt till egna stödåtgärder.

18. Utveckla behandlingsmetoder för förövare

Att en man terroriserar, slår och/eller våldtar en kvinna är alltid förkastligt och den mannen ska dömas. Efter avtjänat straff är det bättre om mannen inte begår sådana brott och övergrepp igen. Som nämnt i punkten ovan har socialnämnden i uppdrag att verka för att ett sådant beteende ska ändras, men det behövs det kliniska behandlingsmetoder. Vi vill att sådana utvecklas och implementeras där behandlingar ska erbjudas.

19. Erbjud hjälp i valfri kommun

Socialtjänstlagen anger att "varje kommun svara för socialtjänsten inom sitt område, och har det yttersta ansvaret för att enskilda får det stöd och den hjälp som de behöver". Detta vill Centerkvinnorna justera. Vi vill att det ska vara möjligt att söka hjälp och stöd hos socialtjänsten i en annan kommun. I särskilt små kommuner, där det brukar sägas att alla känner alla, kan tröskeln att söka hjälp vara högre, men skälen kan vara fler. Det viktigaste är att samhället kan ge hjälp, inte nödvändigtvis vem som levererar den. Att kunna be om stöd i en närliggande kommun är en åtgärd för att sänka tröskeln för utsatta kvinnor att be om hjälp.

20. Tolkar på kvinnojourer

Med en allt stramare migrationspolitik riskerar utsatta kvinnor som inte har permanent uppehållstillstånd eller beviljat asyl ännu större utsatthet och ett ännu svagare skydd. Kvinnojourerna drivs oftast ideellt och det är svårt att ha tolkar på plats. I vissa kommuner erbjuder kommunen tolkstöd när socialtjänsten närvarar eller har ett ärende för personen. Vi vill att kommuner ska stå för kostnaden för tolkning även när behov uppstår utan socialtjänsten är närvarande.

21. 2-årsregeln får inte missbrukas

För att ytterligare stärka kvinnors möjlighet att lämna destruktiva och farliga relationer måste det säkerställas att den så kallade 2-årsregeln, som innebär att personer som invandrat till Sverige kan få uppehållstillstånd efter att ha vistats två år som sambo eller maka i Sverige, inte får användas som maktmedel. I de fall kvinnan utsätts för våld eller kränkande behandling av anknytningspersonen, ska den utsatta kvinnan få uppehållstillstånd på egna grunder.

22. Hårda tag mot sexuellt våld i skolan

Mäns våld mot kvinnor börjar med pojkars våld mot flickor. Unga flickors utsatthet är på allvar. I den Nationella Trygghetsundersökningen 2020 uppgav ungefär var fjärde kvinna under 25 år att hon utsatts för sexualbrott, och enligt en rapport från Allmänna Barnhuset har var tredje flicka blivit utsatt för sexuella övergrepp under sin uppväxt. I en rapport från 2022 har barnrättsorganisationen ECPAT bland annat undersökt unga pojkars attityd till sexualitet och sexualbrott. Rapporten visar att unga pojkar ofta lägger ansvaret på den som utsätts. Sammantaget visar detta en allvarig bild: att unga flickor utsätts för sexuellt våld och att attityden mot sexuellt våld behöver förändras. Detta är inte bara ett folkhälsoproblem – sexuellt våld är en kriminell handling och ska hanteras som det. Det måste råda nolltolerans för sexuellt våld i skolan! Skolinspektionen bör ta fram en handlingsplan för hur skolan ska agera mot sexuella trakasserier och övergrepp och en "visselblåsarfunktion" som alla huvudmän i sin tur ska införa, samt årligen redovisar antalet anmälningar offentligt, och att det ska bli lättare att flytta elever som utsatt andra elever för sexuella trakasserier eller övergrepp. Skolinspektionen ska kunna ålägga vite och därefter stänga ned skolor som undergräver demokratiska principer, jämställdhet och mänskliga rättigheter samt skolor som underlåter att agera mot sexuella trakasserier. Vi vill också att sex- och relationskunskap blir ett enskilt ämne, för att öka elevernas kunskap, förståelse och förmåga att reflektera över relationer, gränser, normer och beteenden.

23. Stoppa våldsspiraler tidigare – upptäck våldet i unga relationer

Våld i unga relationer är inte ovanligt och för att bryta våldsspiralen tidigt och skydda den utsatta, krävs det tidiga åtgärder. Därför vill Centerkvinnorna att det genomförs en stor satsning på att öka kunskapen om våld i unga relationer bland skolpersonal och i elevhälsan. Dessutom vill vi att elevhälsan får verktyg för att stötta de som är utsatta.

24. Inför ett frigörelsestöd

För den som lever i en psykisk eller fysiskt våldsam relation kan möjligheten att lämna vara livsavgörande – och drömmen om ekonomisk frihet en utopi. Därför vill Centerkvinnorna se en utredning på att utreda ett slags offentligt stå-själv-kapital, ett frigörelsestöd.

Frigörelsestödet kan ge ett startkapital för ett nytt liv för kvinnor i våldsamma/destruktiva relationer som inte själva har ekonomiska möjligheter att lämna. Utredningen bör se över vilka som ska kunna få frigörelsestöd, när personer ska kunna få det, hur stort det kan vara, vad det konkret ska kunna stödja, hur det ska distribueras och vem som är ansvarig för det, och om det ska vara ett bidrag eller lån.

25. Förenklade, effektivare och rättvisare bodelningar

Ekonomiskt våld handlar om makt och kontroll. Det begränsar individens vardag och liv, och kan ge ödesdigra konsekvenser. Ett sätt att utöva ekonomiskt våld på är genom bodelning, som kan ske efter en skilsmässa. många kvinnor lider ekonomiskt och känslomässigt av att män de tidigare har varit gifta med förhalar bodelningsprocessen. En avsiktlig förhaling av bodelningsprocessen används som ytterligare maktmedel. Idag saknas åtgärder och effektiva verktyg för att kunna påskynda processen och ofta går kvinnor ut som förlorare ur bodelningar. Vi vill att en borte tidsgräns på en bodelningsprocess från det att parterna tilldelats en bodelningsförrättare och att vite ska kunna utgå vid underlåtenhet att bidra till avslut av bodelningsprocess. Bodelning kan bli en kostsam process och alla ska ha möjlighet

till det. Därför vill Centerkvinnorna att rättshjälp ska omfatta bodelningar och att grundnivån höjs. Personer ska också ha rätt att hämta personliga ägodelar i hemmet skyndsamt och socialtjänsten ska kunna erbjuda bevakning för det, om en person känner sig utsatt och hotad. Det är inte rimligt att en kvinna ska behöva vara utelåst från sitt hem med nödvändiga saker under den tid som en bodelningsprocess pågår. Kostnaden för bodelningen ska delas lika mellan parterna.